

ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1*
INNOVATIVE THINKING SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER
NONTHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 1

นิชนันท์ เทพบาล¹ และ ดร.ณิ ปัญจรัตน์กร²

Nichanan Tepban¹ and Darunee Panjarattanakorn²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

¹⁻²Rajapruk University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: Nidchanoi1993@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 และ 2) เปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ครูผู้สอน จำนวน 295 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ .67-1.00 ค่าความเที่ยงเท่ากับ .93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบ LSD

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาของครูผู้สอนในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการคิดแบบร่วมมือ รองลงมา ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการคิดแบบเชื่อมโยง และด้านการคิดเชิงวิพากษ์ และ 2) ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนครูผู้สอนที่มีอายุ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันมีความเห็นต่อทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงวิพากษ์ การคิดแบบเชื่อมโยง และการคิดแบบร่วมมือ

* Received 30 April 2025; Revised 21 May 2025; Accepted 26 May 2025

คำสำคัญ : ผู้บริหารสถานศึกษา, ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

Abstract

This research aimed to 1) study the innovative thinking skills of school administrators under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1 and 2) compare the innovative thinking skills of school administrators under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1 classified by age, educational level, work experience, and school size. The sample consisted of 295 teachers using stratified random sampling according to the school size. The research instrument was a questionnaire with content validity ranging from .67 - 1.00 and a reliability coefficient of 0.93. The statistics used for data analysis included frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and LSD post hoc test.

The research findings revealed that: 1) the innovative thinking skills of school administrators, as perceived by teachers, were at a high level overall and across all dimensions, ranked from highest to lowest as collaborative thinking, creative thinking, associative thinking, and critical thinking; and 2) the comparison results showed that teachers with different levels of education did not differ significantly in their opinions regarding the innovative thinking skills of school administrators. However, teachers with different ages, work experiences, and school sizes had significantly different opinions at the .01 level in the areas of creative thinking, critical thinking, associative thinking, and collaborative thinking.

Keywords: school administrators, innovative thinking skills, Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

ประเทศไทยได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยได้ส่งเสริมเป็นเชิงนโยบายในด้านการศึกษา อาทิเช่น แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560 -2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้คนทุกช่วงวัยมีทักษะความรู้ ความสามารถ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสมโดยได้ชี้แนะแนวทางการพัฒนาว่าควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่จำเป็น

สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนมุ่งเน้นให้เกิดเป็นนวัตกรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ได้มุ่งปฏิรูปการเรียนรู้พัฒนาการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถผลิตนวัตกรรมได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต่าง ๆ จะต้องพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมตามการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ดังนั้น “ผู้บริหารสถานศึกษา” เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้ ซึ่งในยุคดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมและเป็นผู้ดำเนินการสร้างหรือนำนวัตกรรมมาใช้ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด (วันชัย ราชวงศ์, 2562) หากขาดทักษะส่งผลให้การบริหารงานอาจประสบปัญหาต่าง ๆ ได้ ซึ่งสาเหตุอาจมาจากการขาดทักษะในการบริหารงาน ขาดประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจในการบริหารสถานศึกษา (ไกรสร เจียมทอง, 2561)

หนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา คือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการและการบริหารการที่สถานศึกษาสามารถดำเนินงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษาของชาติได้นั้น จำเป็นต้องมีผู้บริหารที่สามารถคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking) เพื่อนำแนวคิดใหม่ ๆ ใช้ทักษะที่หลากหลายเพื่อที่จะพัฒนาความสามารถของตนเอง ตอบสนองต่อความต้องการของเศรษฐกิจ เทคโนโลยี การศึกษาที่เปลี่ยนแปลง เช่น การคิดแบบร่วมมือ โดยมองว่าเป็นแนวทางที่ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว จำเป็นต้องอาศัยการเชื่อมโยงของบุคคล ความรู้ หน่วยงานต่าง ๆ แหล่งข้อมูล เช่นเดียวกันกับการคิดเชิงวิพากษ์ที่ได้รับการยอมรับมานานแล้ว ถือว่าเป็นการคิดที่ได้รับการยอมรับอีกรูปแบบในทางการศึกษาที่สำคัญ (Garrison, 2016) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหาและความสามารถในการมองภาพปัญหาต่าง ๆ จากมุมมองที่กว้างและการปรับให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการแก้ปัญหาในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Hoidn and Kakkanninen, 2014)

ดังนั้น การส่งเสริมศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการควบคู่กับการพัฒนากลยุทธ์ที่เน้นความเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้บริหารสามารถเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 เพื่อให้นำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดแนวทางพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อความท้าทายของโลกยุคใหม่และยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของเขตพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ครูที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,095 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie & Morgan (1970, p. 607-610) โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา จำนวน 295 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ สถานภาพทั่วไป ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)

2.2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม มีรายละเอียด ดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล เอกสาร แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล กำหนดขอบเขตของเนื้อหาเพื่อดำเนินการสร้างเครื่องมือ

3) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) นำแบบสอบถามที่ได้เสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านบริหาร จำนวน 3 คน แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ .67- 1.00

4) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาค (α -Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ให้ออกหนังสือ ไปยังสถานศึกษาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือด้วยตนเองไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 295 ฉบับ โดยผ่าน Google Forms / Email และด้วยตัวของผู้วิจัยเอง โดยได้รับกลับคืนร้อยละ 100

3) นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงมาตรฐาน (S.D.)

4.2 การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติทดสอบทีแบบเป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยสามารถแสดงผลการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1 ในภาพรวม

ลำดับที่	รายการข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย	อันดับ
1	ด้านการคิดสร้างสรรค์	4.21	.49	มาก	2
2	ด้านการคิดเชิงวิพากษ์	4.20	.50	มาก	4
3	ด้านการคิดแบบเชื่อมโยง	4.20	.52	มาก	3
4	ด้านการคิดแบบร่วมมือ	4.23	.51	มาก	1
	ภาพรวม	4.21	.47	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .47) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านการคิดแบบร่วมมือ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการคิดแบบร่วมมือ ($\bar{X} = 4.23$ S.D. = .51) ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการคิดแบบเชื่อมโยง และด้านการคิดเชิงวิพากษ์

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1 จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา

ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	P- value
	ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการคิดสร้างสรรค์	4.22	.49	4.07	.52	1.37	.17
2. ด้านการคิดเชิงวิพากษ์	4.21	.48	3.96	.66	1.66	.11
3. ด้านการคิดแบบเชื่อมโยง	4.22	.50	3.94	.73	1.69	.11
4. ด้านการคิดแบบร่วมมือ	4.24	.50	3.98	.69	1.64	.12
รวม	4.23	.46	3.99	.61	1.72	.10

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุ

ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F- ratio	P- value
1. ด้านการคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	8.44	3	2.81	13.15**	.00
	ภายในกลุ่ม	62.24	291	.21		
	รวม	70.68	294			
2. ด้านการคิดเชิงวิพากษ์	ระหว่างกลุ่ม	6.87	3	2.29	10.11**	.00
	ภายในกลุ่ม	65.92	291	.23		
	รวม	72.79	294			
3. ด้านการคิดแบบเชื่อมโยง	ระหว่างกลุ่ม	8.25	3	2.75	11.37**	.00
	ภายในกลุ่ม	70.44	291			
	รวม	77.13	294	.23		
4. ด้านการคิดแบบร่วมมือ	ระหว่างกลุ่ม	77.13	3	2.31	9.57**	.00
	ภายในกลุ่ม	6.93	291	.24		
	รวม	70.21	294			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	7.56	3	2.52	12.57**	.00
	ภายในกลุ่ม	58.38	291	.20		
	รวม	65.94	294			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อ ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทุกด้าน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F- ratio	P- value
1. ด้านการคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	6.07	3	2.02	9.11**	.00
	ภายในกลุ่ม	64.61	291	.22		
	รวม	70.68	294			
2. ด้านการคิดเชิงวิพากษ์	ระหว่างกลุ่ม	4.15	3	1.38	5.87**	.00
	ภายในกลุ่ม	68.64	291	.24		
	รวม	72.79	294			
3. ด้านการคิดแบบเชื่อมโยง	ระหว่างกลุ่ม	5.44	3	1.81	7.20**	.00
	ภายในกลุ่ม	72.26	291	.25		
	รวม	78.69	294			
4. ด้านการคิดแบบร่วมมือ	ระหว่างกลุ่ม	4.10	3	1.37	5.45**	.00
	ภายในกลุ่ม	73.03	291	.25		
	รวม	77.13	294			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.49	2	1.24	6.43**	.00
	ภายในกลุ่ม	57.65	298	.19		
	รวม	60.13	300			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทุกด้าน

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F- ratio	P- value
1. ด้านการคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	6.05	2	3.03	13.67*	.00
	ภายในกลุ่ม	64.63	292	.22		
	รวม	70.68	294			

2. ด้านการคิดเชิงวิพากษ์	ระหว่างกลุ่ม	4.93	2	2.47	10.62*	.00
	ภายในกลุ่ม	67.85	292	.23		
	รวม	72.79	294			
3. ด้านการคิดแบบเชื่อมโยง	ระหว่างกลุ่ม	4.75	2	2.38	9.38**	.00
	ภายในกลุ่ม	73.94	292	.25		
	รวม	78.69	294			
4. ด้านการคิดแบบร่วมมือ	ระหว่างกลุ่ม	6.14	2	3.07	12.62*	.00
	ภายในกลุ่ม	71.00	292	.24		
	รวม	77.13	294			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5.43	2	2.72	13.11**	.00
	ภายในกลุ่ม	60.51	292	.21		
	รวม	65.94	294			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 พบว่า ครูที่ทำงานในขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทุกด้าน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารตระหนักถึงบทบาทของตนในการเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม ที่ต้องสามารถคิดริเริ่มสิ่งใหม่ คิดเชิงวิเคราะห์ และทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เติบโตอย่างยั่งยืนและทันต่อยุคสมัย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Amelink (2013) ที่ระบุว่าทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม เป็นความสามารถในการริเริ่มและประยุกต์แนวคิดใหม่ รวมถึงการเปิดใจรับฟังและปรับปรุงผลงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนานวัตกรรมในองค์กร นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Horth and Buchner (2014) ที่เน้นว่าผู้นำเชิงนวัตกรรมต้องสามารถคิดนอกกรอบ ผสมผสานความคิดจากหลายแหล่ง และสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเหตุผลให้ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นนทบุรี เขต 1 ให้ความสำคัญต่อทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

จำแนกตามระดับอายุ โดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีอายุมากมีประสบการณ์ทำงานยาวนาน ได้เห็นพัฒนาการของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาในหลากหลายยุค และมีโอกาสสังเกตพฤติกรรมการบริหารภายใต้สถานการณ์ที่หลากหลาย จึงสามารถมองเห็นพัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารได้ชัดเจนมากกว่า ในขณะที่ครูที่มีอายุน้อยกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์ภรณ์ สุนา และรัตนากาญจนพันธ์ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส เขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่พบว่าครูในแต่ละช่วงวัยมีระดับการรับรู้ทักษะของผู้บริหารแตกต่างกัน โดยเฉพาะด้านการคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยี และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ สะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยด้านอายุและประสบการณ์ของครูมีอิทธิพลต่อมุมมองในการประเมินภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญ

จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูทุกระดับวุฒิการศึกษามีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารอย่างใกล้ชิด ทำให้สามารถรับรู้พฤติกรรมและลักษณะการบริหารได้ในทิศทางที่คล้ายคลึงกัน อีกทั้งผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ส่วนใหญ่มีกำหนดงานภายใต้นโยบายและแนวทางการบริหารที่มีมาตรฐานเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริสา คงกะพัน และ คณะ (2567) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

จำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานสูงกว่ามักมีโอกาสในการทำงานร่วมกับผู้บริหารในหลายบริบท ได้สังเกตพฤติกรรมของผู้บริหารภายใต้สถานการณ์ที่หลากหลาย ครูที่มีประสบการณ์น้อยยังขาดแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินลักษณะของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร โดยเฉพาะในด้านที่ต้องใช้วิจารณญาณขั้นสูง เช่น ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ หรือการคิดแบบเชื่อมโยง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย อริสา คงกะพัน และคณะ (2567) ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 3 ประสิทธิภาพการทำงานในตำแหน่งมีผลต่อของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมแตกต่างกัน

จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีการรับรู้ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีทรัพยากรพร้อมกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก และมักได้รับเลือกให้เข้าร่วมโครงการนวัตกรรมต่างๆ ทำให้ผู้บริหารต้องเผชิญกับภาระงานที่ซับซ้อนและจำเป็นต้องใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ การเชื่อมโยงข้อมูล และการบริหารทีมงานในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุจรี แก้วบริบัติ และอุไร สุทธิแย้ม (2565) ได้ทำวิจัย เรื่อง ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุ ประสิทธิภาพการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอยู่ที่ระดับ .01 ส่วนระดับการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดให้มีการอบรมพัฒนาผู้บริหารในด้านการสร้างวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม
- 1.2 ควรจัดให้มีการอบรมหรือกิจกรรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการฝึกทักษะการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ เพื่อให้ผู้บริหารได้ฝึกฝนการตั้งคำถามต่อแนวคิด วิธีการ และผลลัพธ์ของการดำเนินงาน
- 1.3 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารพัฒนาทักษะการคิดแบบเชื่อมโยง โดยเน้นการบูรณาการความรู้จากหลากหลายศาสตร์
- 1.4 ควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาผลลัพธ์ของการมีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารต่อผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษา เช่น การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การบริหารจัดการองค์กร หรือความพึงพอใจของครูและนักเรียน เพื่อเชื่อมโยงทักษะของผู้บริหารเข้ากับผลการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- ไกรสร เจียมทอง. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 4(2), 121-135.
- ทิพยาภรณ์ สุนา และรัตนากาญจน์พันธุ์. (2565). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส เขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร. Journal of Roi Kaensarn Academi, 7(10), 145-157.
- นุจรี แก้วบริบัติ และ อุไร สุทธิแย้ม. (2565). ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7(2), 127-146
- วันชัย ราชวงศ์. (2562). ภาวะผู้นำสถานศึกษายุคดิจิทัล. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 1(3), 25-31.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1. (2567). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. นนทบุรี: กลุ่มนโยบายและแผน
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค. เรียกใช้เมื่อ 1 พฤศจิกายน 2567, จาก <https://nbi1.go.th/>
- อริสา คงกะพัน และคณะ. (2567). การศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วารสารการบริหารการศึกษาและนวัตกรรมการศึกษา, 4(1), 134-146.
- Amelink, C., Fowlin, J., & Scales, G. (2013). Defining and measuring innovative thinking among engineering undergraduates. In Proceedings of the

- 120th ASEE Annual Conference and Exposition (Vol. 120, No. 1, pp. 1–10). American Society for Engineering Education.
- Garrison, D. R. (2016). Thinking collaboratively: Learning in a community of inquiry. New York: Routledge.
- Hoidn, S., & Kärkkäinen, K. (2014). Promoting skills for innovation in higher education: A literature review on the effectiveness of problem-based learning and of teaching behaviours (OECD Education Working Papers No. 100). OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/5k3tsj67l226-en>
- Horth, D., & Buchner, D. (2014). Innovation leadership: How to use innovation to lead effectively, work collaboratively, and drive results. San Diego: The Center for Creative Leadership.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for research activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3), 607–610.